

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:
 Helyben: Negyedévre 3 korona
 Negyedévre 12 „
 Vidékre: Negyedévre 5 „
 Negyedévre 20 „

Felolós szerkesztő:
Rudnyánszky Gyula.

Kiadó laptulajdonos:
Cászló József.

Egyesszám ára 4 fillér.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Debrecen, Csapó-u. 9. — Telefon 275

Apponyi beszélt.

— jul. 23.

Az ellenállás hosszú ideje alatt annyiszor várt esemény tegnap végre bekövetkezett: Apponyi Albert gróf, a képviselőház elnöke felszólalt és beszédében egyrészt fentartotta mindazokat a nemzeti követeléseket, melyekhez mint ellenzéki vezér s mint később a szabadelvűpárt tagja mindig ragaszkodott; másrészt elítélte az obstrukciót és az ellenzéki hazafiaknak lelkére iparkodott beszélni, hogy szereljenek le.

Apponyi felszólalása az egész ülést betöltötte; utána sem a miniszterelnök, sem az ellenzék részéről senki fel nem szólalt.

Apponyi beszédét a szabadelvűpárt általános tetszéssel, több ízben kitörő lelkesedéssel fogadta. Voltak kijelentései, melyek az ellenzék so-

raiban is élénk visszhangot keltettek.

A ház elnökének politikai nyilatkozatai s elvi jelentőségű mondanásai közül kiemelkedett, hogy ő ragaszkodik az általa hangoztatott nemzeti követeléseknek a véderő törvényben való érvényesüléséhez. Ha e követelések valamelyikét a kormány elejtené, akkor ő ellenzéki álláspontot foglalna el. Zajos tetszést keltett továbbá azzal a kijelentésével, hogy ő a magyar nyelvet a hadseregbenoly követelésnek tartja — melynek előbb-utóbb meg kell valósulnia.

A királyról azt a kijelentést tette, hogy a korona minden alkotmányos követelést mindenha teljesít.

A miniszterelnök politikáját Apponyi helyesli és támogatja. Véleményét a miniszterelnök multjára

alapítva, kijelenti, hogy *Khuen-Héderváry grófot a legkiválóbb államférfiak egyikének tartja.*

A hadsereg nyelvkérdésében egyébaránt nem kívánja a kormány nyilatkozatát, mert ő ezt a kérdést most nem bolygatja, nem tartja még elérkezettnek az időt e kérdés megoldására.

A szépen átgondolt és Apponyi ismert szónoki erejével elmondott beszédet a szabadelvűpárt állandóan, az ellenzék is több ízben kitörő tapsal fogadta.

Minő hatása, eredménye lesz Apponyi határozott állásfoglalásának: azt e pillanatban előre megállapítani nem lehet. Kétségtelen, hogy az obstrukció folytatónak helyzetét megingatta s megtörténhetik, hogy az ellenzék leszerel, abban a tudatban, hogy most nem érhet célt és az ellenállást őszszel

A kit nem lehet megnevetetni.

Mark Twain után.

Nem igen kellemes dolog, általában véve, ha az ember önmagát rossz világításba helyezi; azonban néha némi lelki megkönnyebbülésül szolgál, ha vallomást tehetünk.

Én most a lelkemen szeretnék könnyíteni s mégis csaknem azt hiszem, inkább az ösztönöz engem erre, hogy más embert óhajtánék elítéltetni, semmint hogy sebzett szívemre balzsamot csepegtessek. (Nem tudom ugyan, voltaképen mi az a balzsam, mivel ilyesmit soha sem láttam, de azt hiszem, ez az a kifejezés, melyet itt legjobban használhatok.)

Egy ízben Newarkban a xx egyesület fiatal urainak a fölhívására fölolvasást tartottam.

Az illető nap délutáni óráiban eme

fiatal urak egyikével beszélgetve, ez említette előttem, hogy van egy nagybátyja, ki, a jó ég tudná mi okból, úgy látszik minden lelki gerjedelmét elvesztette. — Könybe lábbaadt szemmel mondta eme fiatal ember:

— Oh, bárcsak még egyszer az életben láthatnám őt nevetni, vagy akár sirni!

Elérzékenyültem. A kétségbeesésnek soha sem tudtam ellenállni. Így szóltam a fiatal emberhez:

— Hozza el őt hozzám a fölolvasásomra. Majd iparkodom őt fölvidítani.

— Oh, ha tudná ezt! . . . Ha tudná nála fölindulást előidézni — egész családkunk örökké áldaná őnt! Hiszen mi oly nagyon szeretjük a nagybácsit! Oh, édes jóltevőm, hát csakugyan meg tudja őt nevetetni? Csakugyan tud enyhítő könyveket csalni ki kiszáradt szemgödredből?

A fiatal ember beszéde mélyen meghatott.

— Édes fiam — mondtam neki — csak hozza el magával az öreg urat. Fölolvasásomban lesz néhány oly bohóság, mely őt nevetésre ingerli, ha egyáltalában kedélyesség rejlik benne s ha bohó ötleteim meg nem kacagtatnák, van tartalékban olyasmi, mi őt okvetetlen sírásra fakasztja, ha ugyan meg nem öli; a kettő közül az egyik megtörténhetik.

Ekkor megáldott engem a fiatal ember, sirva borult a nyakamba s este a fölolvasásra elhozta magával a nagybátyját.

Epen szembe ültette velem, a második padba s én elkezdtem őt munkába venni, először szelid, majd vaskos tréfákkal; mindenféle rossz és jóéleket puskáztam rá, átlukgatva őt régi sületlen s kacagtató vadonatuj adomákkal. Neki-mélyedve, heves ostrom alá vettem őt, izzadtam, tomboltam, mig csak el nem

Ha Ön gyomorbajban és ebből eredő hágyadtságban, Ha Ön székrekedésben, aranyeres bántalmakban, kös
 fejfájásban vagy egyéb következményeiben; **vényben szenved, úgy kísérelje meg**

Loser János 'Horgony' keserűvizét

Az eredmény felülmulja majd várakozásait és Ön mint számtalan más, a HORGONY keserűvizet
 o o o o o köszöni majd egészségének helyreállítását. o o o o

Kapható minden gyógyszerárban és fűszerüzletben.



a véderőtörvény javaslat tárgyalásakor folytatja.

Más oldalról az a politikai hiradás érkezett hozzánk, hogy a többségi elv parlamenti és alkotmányos fentartása, megőrzése s diadalra jutása mellett pár nap múlva oly fordulat várható, mely meghozza végre a békés kibontakozást a nélkül, hogy a jogos nemzeti követelésekről az ellenzék lemondana, sőt éppen oly formában, mely a szabadelpvűpárt érzelmeinek érvényesülését felszínre vetve a követelések megvalósulását is lehetővé teszi.

ORSZAGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Saját tudósítónktól

Budapest, július 22.

Apponyi napja volt a mai. Általános feszültség és mondhatni eddig szinte páratlan érdeklődés mellett állott fel a képviselőház elnöke mindjárt az ülés elején szólásra.

Lent telt padok a völgyben és a rogyásig zsufelt karzatok figyeltek minden szavára, a melyek hol megnyugtattak, hol felvilágosítottak, hol pedig lelkesedtek. Minden nevezetes kijelentését az egész jobboldal viharos tetszéssel fogadta, de volt olyan beszédrészlete is, a mely az ellenzéknek is tapsra ragadta.

A politikai következményről most még bajos beszélni, de nem tartják lehetetlennek, hogy e beszéd a harciasok jó részét leszereli.

Részletes tudósításunk itt következik:

Elnök: Tallián Béla.

rekedtem, aztán belébetegedve, méreg és düh lepelt meg; de egyetlenegyszer sem tudtam nála gerjedelmet előidézni — egyetlen mosolyt, egyetlen könyvet, nem tudtam tőle kieroszakolni, Arnya sem volt nála a nevetésnek, sem a szem elnyirkosodásának!

Mintha villám sújtott volna le! Végre bevégeztem fölolvásomat egy kétségbeesett fölkiáltással a humor vad kitörésével s rendkívül otromba élelet vágtam egyenesen az arcához!

Aztán a legnagyobb zavarban — kimerülten rogytam le a székemre.

Az egyesület elnöke oda jött hozzám, megmosta a fejemet hideg vízzel s kérdezte:

— Miért szállta önt meg a felolvásás végén oly nagy ingerültség?

— Azt az átkozott vén bolondot, ott a második sorban, akartam megnevetetni — válaszoltam.

— No, akkor bezzeg hiába erőlködött ön, mert ez, amellet hogy siketnéma, oly vak, mint a borz!

Most azt kérdezem, szép dolog volt e ama vén ember unokaöcsésétől, hogy engem ennyire bolonddá tett? Kérdelem tőled, édes olvasóm, mint embertől és felebaráttól, szép volt e ez tőle?

A kormány részéről jelen vannak: Khuen-Héderváry gróf, Lukács László, Kolozsvári Dezső, Plósz Sándor, Wlassics Gyula, Darányi Ignác, Láng Lajos és Tomasiés Miklós.

Elnök megnyitja az ülést és bemutatja az irományokat,

Belicska előadó Héderváry gróf miniszterelnököt igazolt képviselőnek jelenti ki. (Eljenzés.)

Teleki Sándor gróf jegyző jelenti, hogy 7 interpellációt jelentettek be. Az ülés végén fognak megtétni.

Apponyi beszéde.

Apponyi Albert gróf: T. képviselőház. (Halljuk! Halljuk!) Szokatlan dolog, hogy a Ház elnöke a ház vitáiban részt vesz, kivéven ha olyan tárgyakról van szó, a melyek a ház belső ügyeit érdeklik. Mégis úgy érzem, hogy nem azt kell megindokolnom, hogy a jelenlegi helyzetben miért tartom szükségesnek felszólalni, hanem inkább hajlandó vagyok magamnak szemrehányást tenni azért, hogy annak az ügynek, mely a mai helyzetet dominálja, már korábbi stádiumában nem szólaltam fel. Szolgáljon mentségül az, hogy valóban a kötelességek összeütkezésébe találtam magamat, mert azt a gondolatot tartottam szem előtt, hogy a kit a ház bizalma az elnöki székbe helyezett, épen nehéz pillanatokban éretheti magát legkevésbé indítva arra, hogy a helyét elhagyja. (Általános helyeslés.) Ma azonban tisztelt képviselőház annyira magasabbnak tartom ezt a kötelességet, hogy tőlem telhetőleg a helyzetet megvilágítsam és mint hazafi a hazafiak szívéhez szóljak, hogy ezen kötelesség teljesítése alól nem ment fel engem az a tekintet sem, hogy ennek folytán egyideig a ház tanácskozásait nem fogom vezetni.

Mint hazafi a hazafiakhoz fogok szólani, így mondám és azon leszek, arra törekszem, úgy akarom, hogy arra a helyre is, a mely topografiaiilag is megfelel annak a helynek, a melyről a régi Házban 25 esztendőn át felszólaltam és a melynek elfoglalása jelzi azt, hogy hogy mindenben a réginek érzem magamat, (Élénk helyeslés.) Mondom t. képviselőház, iparkodni fogok, hogy erre a helyre is magammal hozzam a helyzetnek, a felmerült nézeteknek és irányzatoknak megbírálásában azt az objektivitást, a melyre az elnöki székben legjobb lelkiismeretem szerint törekszem. (Általános helyeslés.) Es ezért t. képviselőház, nekem csak az a kéréssem van a tisztelt társaimhoz, hogy iparkodjanak hasonló lelkületet magukban érezni, ne zárják el előítélettel előre megállapított nézetekhez való előre elhatározott ragaszkodással érzelmüket és szívüket azok elől, a miket én súlyos hazafiúi aggodalomtól vezéreltetve itt mondan i fogok. Ha sikerül egy

órára is tisztelt képviselőtársaimat abba a hangulatba belevinnem, a mely hangulatból beszélni kívánok, akkor hiszem, remélem, hogy haszonnélküli munkát nem végeznek.

T. képviselőház! Azon kezdem, a mi tulajdonképen napirenden van, t. i. a kormányelnök ur programnyilatkozatának általános bírálatával, mondjuk azon benyomások jellemzésével, a melyeket ez a programbeszéd és az ő kormány alapításának ténye keltett.

Egyszerűen kijelentem t. képviselőház, hogy én gróf Khuen Héderváry kormányzatát támogatom. (Élénk helyeslés a jobboldalon.) Bizalommal viseltetem iránta és pedig két okból. Mert általános politikáját illetőleg azt a kijelentést tette, hogy folytatni fogja az előző miniszterelnök politikáját, a mely pedig megegyezett az én meggyőződésemmel, melyet ebből kifolyólag támogattam, másodsor pedig azért, mert a mostani különleges helyzetből való kibontakozás tekintetében azt az utat tartom helyesnek, a melyet a t. miniszterelnök ur erre választott. (Helyeslés jobbfelől és a középben. Nem is találok semmi mozzanatot sem azokban, a melyek a miniszterelnök ur által elmondottak. Azoknak egyes részeiben sem, sem az ő politikai egyéniségében arra, hogy tárgyi szempontokra fektetett ezen állásfoglalásomban magamat megingatottnak érzem. Nem az ő nyilatkozataiban, mert ezeknek az a pontja, a mely leginkább kifogásoltatott, a mely az 1899. évi XXX. t. cikkre vonatkozott, bennem aggodalmakat nem kelthet, már csak azért sem, mert az a törvény cikk a pártok közötti megállapodás útján jött létre és így csak hasonló uton módosíthatók, (Élénk helyeslés baltelől.) úgy hogy mindazok, a kiknek e tekintetben aggodalmaik vannak, azokat annak idején érvényesíthetik.

Nem másodsor azért, mert merev ellentétben vannak azokkal a szerintem indokolatlan személyes támadásokkal, a melylyel a miniszterelnök ur személye és politikai egyénisége ellen intéztettek, (Ugy van, úgy van, jobbról és a középben.) Én az ő multjából azt a következtetést vonom le, hogy őt tartom a legérdemesebb magyar államférfiak egyikének. (Élénk helyeslés és eljenzés jobbról és a középben.)

Nem vagyok hivatva e helyen az ő kormányzatának egyes mozzanatait bírálni, de először közjogi és politikai szempontból tiltakoznom kell azon felfogás ellen, mint hogy ha a horvát báni méltóságból a magyar miniszterelnöki székbe jutni, egyáltalában valami abnormis dolog volna. (Helyeslés jobbfelől) Mert mint a köztünk lévő államiközöség és összeköttetés megszilárdításának hiva

Balkányi Antal

fényképészeti
műterme . . .
PIAC-U. 81.

o o o **Specialista** o o o
gyermek felvételekben.

kell, hogy ilyen felfogástól távol álljon. (Élénk helyeslés jobbról és a középén.) A mi az ő kormányzatának sikerült vagy sikertelenségét az ebben előforduló szerencsés vagy kevésbé szerencsés egyes intézkedéseket illeti, ezekre vonatkozólag mint mondám, nem vagyok abban a helyzetben, hogy bírálatot mondjak; de annyit tudok, hogy azon a helyen, a hol pedig nehezebb dolog elszánt magyarnak lenni, mint ezen a helyen, (igaz, úgy van: fölkiáltás jobbfelől és a középén.) Ujabb időben senki olyan határozottan magyar állami közösségnek olyan harcosa nem volt, mint a miniszterelnök ur, (igaz, úgy van, jobbfelől és a középén.) A mi sebeket ő ott hagyott, azokat a magyar állameszmének képviselőjében kapta és én valóban nem várhattam, hogy ezeket neki itt a magyar képviselő házban szemere vetik. (Élénk helyeslés jobbról és a középén.)

Kubik Béla: A közszabadságok kérdése! (Mozgás és zaj jobbfelől.)

Apponyi Albert gróf: T. képviselőház! Ezek után áttérek felszólalásom tulajdonképeni tárgyára. T. i. a mostani súlyos helyzet megvilágítására és az egyes tényezőknek a helyzetbe való elhelyezkedésének teljesen tárgyilagos bírálatára, (Halljuk! Halljuk!) Mielőtt azonban ezt tenném, épen azon körülménynél fogva, hogy oly rég nem veszek részt a ház tanácskozásiban, kissé vissza kell nyulnom az előzményekbe azon időig, midőn az ismert katonai javaslatok az előző kormány által benyújtottak. (Halljuk! halljuk!)

T. képviselő társaim! Elhíhetik nekem, hogy nem csekély önmegtáadásomba került az elnöki széken némán és a nélkül, hogy magam személyesen az önvédelmet megkísérlettem volna hallani annak fejtegetését, hogy a szabadelvű pártnak azon tagjai, a kik régebben a nemzeti pártot alkották, tehát talán első sorban én magam, azzal az állásfoglalással, a melyre magukat ama katonai javaslatokkal szemben indítatva érezték. Régi álláspontjukhoz, régi nemzeti irányukhoz hűtlenné lettek és attól elpártoltak és igazán azt kellett mérlegelnem, hogy önönmagam iránti kötelességem volna ugyan felszólalni, de az ország iránti kötelességem azon a helyen megmaradni, hogy a felszólalástól magamat eltiltsam.

Ezután rátér a katonai javaslatokra. Őt és a volt nemzeti pártot úgy tüntetik fel, mint a kik hűtlenné lettek elveikhez. Ez ellen tiltakozik. 1889-iki álláspontjában benne volt az a követelés, hogy a magyar hadapródok magyarul tehessék le vizsgájukat és hogy a második önkéntesi év elejtesse. Ezeket azóta nem sürgették, mert határozott haladás van az elsőben. A második önkéntesi év pedig a gyakorlatban azóta mindinkább elesik. Senkisé meggyőzheti meg őt arról, hogy hűtlen lett bármelyik elvéhez. Thaly Ferencel polemizál ezután ellenzéki korá-

ban mondott beszédei kapcsán. Azt a konkussiót vonja le, hogy az ő politikai működése a hadsereg kérdésében zajtalanul folyik és fokozatosan halad. (Zajos helyeslés.)

Követeli, hogy követeljék tőle mindazt, a mi a nemzet érdekében van, de kijelenti, hogy konkrét obligája a múltból nem maradt. A közös ügyek terén is a nemzeti eszmét előbbre vinni akarja és ezt az általános obligót elvállalja. (Zajos éljenzés.)

A létszámemelést indokoltnak tartotta, csak pénzügyi aggályai voltak, de ezeket is eloszlatták, mert tulságosnak nem tartja az új terhet. A mi a további teheremelést illeti, arra nézve teljesen osztja Szentiványi Árpádnak a házban kifejtett álláspontját. Ha nemzeti kompenzációk az új véderőjavaslatnál nem adatnak a véderőjavaslatot nem zavarhatná meg és ellenzékbe kellene átmennie. De újabb feltételeket nem tűz ki, mert politikai megbízhatóságában nem akar kételyt támasztani. (Éljenzés.)

Nines azonban megelégedve a magyarországi tiszteteknek a magyar ezredhez való lassu és nehézkes visszahelyezésével. Ez nem újabb nemzeti vívmány, ezért a nemzet 1868 óta már ellenszolgálatot tett. Erre nem szükséges újabb ellenérték. Az 1868-iki királyi aláírásnak érvényt kell szerezni. (Élénk tetszés.) Az áthelyezést komoly arányban akarja látni. Egyes tiszték egyéni óhaja itt tekintetbe nem vehető.

Örömmel hallja, hogy a katonai büntető perrendtartás legközelebb előterjesztetik. A szóbeliséget és ügyvédi részvételt helyesli, de a tárgyalás nyelvére nézve a magyar nyelv érvényesítését óhajtja.

Ezek után rátér a magyar nyelv kérdésére a hadseregben. Ezt a kérdést azonban nem állítja fel feltételül. Cítálja 1889. évi beszédét, a melyben a vezény nyelvet a felség jogának tartja. Ennek a megváltoztatása király és nemzet kölcsönös egyetértésével történhetik. Azt megállapítja azonban, hogy a törvényhozásnak igen, beleszólása van a nyelvkérdésbe.

Ezután kijelenti, hogy a német szolgálati nyelv nem törvénytelen. És különösen hangoztatja, a korona teljes jóhiszeműségét, mert 35 év óta minden ténykedéséért a kormány és alkotmányos többség felelős. (Zaj balról.) (Halljuk! jobbról.)

Olay: Tisztelettel hallgatjuk!

Apponyi: A német szolgálati nyelvet nem törvényesítette a nemzet, de hallgatólag hozzájárult. Törvénytelenéről tehát nem lehet beszélni. Mert a 67-es politikusok Széll, Szilágyi, Wekerle csak tudták volna, hogy mi törvényes? Vagy a 68-iki kiegyezést senki sem értette talán azok közül, a kik megcsinálták és vallják, csak épen a függ, párt érti. (Zajos tetszés.) Maga a függetlenség

párt sem tüntette azt fel eddig soha törvénytelennek. (Tetszés.)

Ily előzmények után a parlamenti jogrend megbontása indokolatlan. (Éljenzés jobbról.) 35 évi gyakorlat után ultima rátiókat felállítani a magyar szolgálati nyelvet nem lehet! Ebből nem azt következteti, hogy ne követeljék ezt, hanem helyteleníti azt, hogy mindjárt az első kísérletnél a végső eszközhöz folyamodnak. (Helyeslés.) Szóló a magyar nyelv érvényesítését a hadseregben helyesli és olyannak tartja, hogy annak előbb-utóbb meg kell valósulni. (Zajos éljenzés, taps minden oldalon.) E kérdésben azonban nem kér és nem vár nyilatkozatot a kormánytól. Hiszi, hogy egy kialakult nemzet követelményével szemben az alkotmányos királynál akadály nem lesz. (Éljenzés.)

A jelen helyzetben azonban hazafiúi szívéből meríti az ész hideg megfontolását. (Zajos helyeslés és éljenzés jobbról.) A politikai erélyesség vezérli őt tetteiben és magatartásában. Az osztrák pártiság vádjával szemben hangoztatja, hogy csak magyar politikát ismer és mindent magyar szempontból bírál meg. — Rendkívül mélységes az aggodalma a haza sorsa iránt és ebből a szempontból veszi az obstrukciót. Elismeri, hogy ez sebezhető pontja 1899-iki magatartása miatt. — De a jelen obstrukció óriási anyagi és erkölcsi karokkal jár, király és nemzet érdekében helytelen ez az obstrukció, nem szólna arról, hogy presztizünk is veszélyben van a külföld előtt.

Beszéde végén Apponyi kijelenti, hogy mély hazafiúi aggodalommal szemléli az obstrukciót, melyet elítél. Hazafiasságukra appellálva kéri az obstrukciót, hogy hagyják abba a harcot, melyből nagy kára van a nemzetnek. (Zajos helyeslés, taps, éljenzés a jobb oldalon. Khuen-Héderváry miniszterelnök is tapsol.)

Beóthy Ákos személyes kérdésben szólal fel. Ezzel és két interpellációval az ülés véget ért.

KÖZIGAZGATÁS.

A felekezeti iskolák segítése.

Köztudomásu, hogy a belügyminiszter a felekezeti iskolák segítésére a közgyűlés által megszavazott 7 száz és néhány ezer segély összeg felhasználását nem hagyta teljesen jóvá. A miniszter ugyanis némi pótlását kívánja a határozatnak s főleg azt, hogy a segélyösszegek beruházásai csak iskolai célokra legyenek fordíthatók s még ekkor is a város tulajdonjoga erre biztosítandó és pedig azért, mert ha valamikor a felekezeti iskolák községi alakítatnának át, hogy akkor a most segítés címén adományozott összegből a beruházások és szerzemények ne tehessenek esetleg a város által az egyháznak tulajdonként adományozott javaknak feltüntetethetők,

A miniszter e rendelkezését a mai tanács ülés végre hajtja s így remélhető, hogy az egész segélyezés ügyét, melynek felekezeti arányban való megosztását már a miniszter meg is határozta, most már végleg jóvá is fogja hagyni.

Ezen előirányzott segély keretén belől azonban a tanács a közeledő tanévre való tekintetből, mult ülésében az iránt tett ismételt felterjesztést, hogy sürgős szükség szempontjából engedje meg a miniszter az egésznek végleges fõvághagyásáig függõ költsõn utján 117 ezer korona iskolai s immár multhatatlan céljokra való felhasználását.

A megokolt kérelem teljesítésére Oláh Károly közmûvelõdési tanácsos s fõleg a fõispán is személyesen közben járt s így a miniszter a tanácshoz tegnap érkezett rendeletével erre kivételes engedélyt is adott, kikötötte azonban, hogy az egészből e részként engedélyezett sürgős segélyre is megkivánja az egész segélyre meghatározott pótlások eszközölését.

A miniszter e szerint iskolai építkezésekre és beruházásokra kivételesen és sürgõsen 117 ezer korona felhasználását engedeli meg. És pedig:

1. Az ev. ref. egyház iskoláira 6 tanterem építése és egyéb iskolai célra 71,000 kor. 2. A róm. kath. egyház iskolai céljaira 32,796 kor. 3. Az ág. ev. iskolákra 14,000 korona felhasználását.

Ez összegek felhasználásának módját is részletesen meghatározza a miniszter.

Az engedélyezett sürgős segélyügyet a mai tanácsülésen *Aczél Géza* városi fõmernök fogja részletesen elreferálni s az építkezési szükségleteket és terveket előterjeszteni, hogy az építkezés végre rögtön elkezdhetõ legyen.

Földbérletek árverése a városnál.

A város több földbirtokának bérlete ez évben lejár. E lejáró bérletekre a tanács árverést hirdetett, melyet tegnap tartottak meg.

Az árverés reggel 9 órakor vette kezdetét *Vecsey Imre* v. fõjegyzõ elnökle alatt. A bizottság tagjai *Abrahám László* t. fõügyész, *Kondor Kálmán* a fõszámvevõ helyettese, *Király Gyula* v. tanácsos, továbbá *Kerekes Géza* és *Zöld János* bizottsági tagok voltak.

Az árverésen délelõtt 12 és délután, mert az árverés egész napon át tartott, 7 db bérlet lett elárverezve. Öt bérletnek nem akadt bérlõje s így erre a tanács új árverést fog majd kitûzni.

A délutáni árverésen, mely 4 órától esti fél 6 óráig tartott, *Zöld Jánost* a bizottságban *Szentessy János* bizottsági tag helyettesítette.

A földek egyrészét 6, a másik részét 3 évre adták ki bérbé.

Az árverés eredménye különben igen elõnyös a városra, mert a délelõtt folyamán bérbé vett földekért

a régi bérlet	28'862 kor. volt'
az új bérlet	36'897 kor.
és így a javulás	8'035 korona.

A délutáni árverés eredménye pedig:

a régi bérlet	1350 kor. volt,
az új bérlet	1752 kor.
és így a javulás	402 korona.

Az összes javulás tehát a régi bérösszeghez képest 8,437 koronát tesz ki.

× **Tanács ülés.** A város tanácsa ma délelõtt 9 órakor *Kovács József* polgármester elnökle alatt tanács ülést tart, melyen a folyó ügyeket fogják elintézni.

EGYHAZ és ISKOLA.

Iskolai értesítõk.

4.

A debreceni izr. hitközség fiu- és leányiskolájának értesítõje.

Az elmúlt tanévrõl szóló jelentésben panasz tárgyává teszi *Kuthi Zsigmond*, intézet igazgatója, hogy az izr. vallásu szülõk nem pártolják kellõleg a tanintézetet, hanem más intézetekbe adják gyermekeiket, ami a vallás tanítás szempontjából helytelen, de más felõl káros hatása az intézetre nézve, mert a tanulók száma évrõl-évre csökken. Azt hisszük ez a panasz nem egészen jogosult. Debrecen város oly kiterjedésû, hogy nagyon menthetõ a szülõk, gyengesége, ha gyermekeiket az idõjárás távolság által fokozott kellemetlenségeinek kitenni nem akarják. Különben is az intézetnek nagyon szép számu növendéke volt, számszerint 513, akik közül évközben 32 ismeretlen okból kimaradt.

Dicséretére szolgál az intézetnek, hogy a rend és a fegyelem a tanévben kifogástalan volt, valamint a tanulók elõmenetele is igen kedvezõ. Vizsgázott a tanév végén 481 tanuló, akik közül kitünõ osztályzatot nyert 84, jelest 96, elégtelent pedig csak 57.

A tanév egyik kiemelkedõ mozzanata volt *Kohut Mór* 43 éves tanítói működésének ünnepélye, amely alkalommal az elismerés spontán módon nyilatkozott meg az ünnepelt iránt. Jelen voltak az ünnepélyen *Kiss Albert* ev. ref. lelkész iskolasz. elnök, *Dr. Wolafka Nándor* v. püspök, *Materny Lajos* ág. ev. fõesperes, *Csáky Viktor* kir. tanfelügyetõ; *Oláh Károly* és *Konc Akos* tanácsosok és *Varga Károly* elsõ aljegyzõ a város képviselõjében; továbbá képviselve voltak a helybeli összes tanintézetek és tantestületek felekezeti különbség nélkül.

Örvendetes jelenség, hogy a mostoha gazdasági viszonyok dacára az iskola iránt megnyilatkozott jótékonyosság a lefolyt évben sem apadt meg. A jó szívû adakozók közül elsõ helyen az izr. jótékony célú nõegylet válik ki, ugyanis egész télen 80-85 tanulót látott el jó ebéddel. *Dr. Fejér Ferenc* 500 koronás alapítványt gyűjtött össze, *Dr. Löfkovics Márton* és *Arthur* pedig 1000 koronás alapítvány kamatait szolgáltatták ki minden évben, melybõl szegény tanulókat látnak el tankönyvekkel.

A jövõ tanévre a beiratások aug. 30 tól szept. 2-ig történnek a Kis-uj-uteai tanácsteremben.

H I R E K.

Napló.

parmuseum nyitva minden vasárnap és ünnepeken napon d. e. 9-12-ig.

Julius 23-án délelõtt 9 órakor városi földek árverése a város kis tanácstermében
Jul, 23, Városi bolthelyiségek árverése,

Debreceni séták.

A cseléd.

Bella asszony hirtelen elkergette a szakácsnéjét.

Este 8 órakor elküldte sajtórt és a szakácsné csak reggel 6 órakor került haza — sajt nélkül. Bella asszony tehát a cselédszerzõhöz fordult.

— Cselédre lenne szükségem. Olyanra a ki főzni is tud!

— A ki főzni is tudjon? Akad ilyen is. Itt van a könyve. Ó maga jelenleg nincs itt.

Bella asszony lapozgatta a könyvet.
— No, ez nem lehet valamirevaló cseléd. Ez két hónapnál tovább sehol sem szolgált!

— Mi? Hát ezt tetszik tartani rossz cselédnek? Hát meddig szolgáljon egy helyben? Talán bizony két esztendeig? — kiabált a cselédszerzõ.

— No, no! Csak ne olyan hangosan. Még egybe futnak az emberek. Különben eljövök késõbben. Addig már talán fölkelt és a toalettéjével rendben lesz a kisasszony.

Miután a többi elhelyezõ intézetben sem kapott alkalmas cselédet, mert vagy nem tudtak semmi mást, csak feleselni, a mi legtöbb esetben a bibi; vagy túlságos követeléseik voltak, a mit a háziasszonyok rendszeren tapasztalnak, Bella asszony ismét visszatért az elsõhöz, a mikor aztán egy beteges külsejû, felkötött állu személyt mutattak be neki.

— Hiszen ez beteg. Ezt csak nem fogadom be a házamba!?

— Már nem beteg, — mondja a cselédszerzõ — csak az volt. — Nagyságánál majd összeszedi magát, majd kiépül.

— Köszönöm a megtisztelést! S nem volna más szakácsné?

— Itt vagyok kérem én! — Felelt egy sarokban ülõ leány. — Szivesen elmennék nagyságához.

— Ej mit. Maga nem odavaló! — Kiált rá a cselédszerzõ.

— Már miért ne? Hiszen tudok én főzni.

— A nagysága nem fizet annyit, a mennyit maga kér.

— Hát mennyi a fizetése? — kérdi az asszony.

— Nyole forintot kérek.

— Szivesen megadom, csak megfeleljen.

— Majd meg tetszik látni, hogy meg lesz velem elégedve nagysága.

— Hát akkor jöjjön mindjárt velem.

Ezzel letizette a szerzésért járó pénzt és magával vitte a cselédet.

Másnap aztán azzal állit be a szakácsné, hogy õ találkozott az elbocsátott cseléddel, aki azt mondta neki, hogy õ tiz forint bért kapott, õ is tehát csak ilyen feltétel alatt marad.

— Ez jó! Hát nem maga kért nyole forintot? S én ezt meg is adtam.

— Ha a másíknak tetszett tizet

adni, én is annyit kérek, különben felmondok.

És az asszony, ki az egész családdal nyaralni indul s a kinek már nincs arra való ideje, hogy más eselődöt keressen, kénytelen a szakácsné kívánságát teljesíteni.

*** Az új dandárparancsnok.** *Kaffka* Ignác honvéd lovas tábornoknak a fővárosba történt áthelyeztetése alkalmából már megemlítettük, hogy helyébe hozánk dandárparancsnokká Ő felsége valószínűleg *Eckensberger György* pécsi honvéd huszárezredest fogja kinevezni. A kinevezés tényleg meg is történt s új dandárparancsnokunk *Eckensberger György* honvédhuszár ezredes lett.

*** Tábornokok katonai szemléje.** *Bi-har* altábornagy a budapesti I. honvéd kerület parancsnoka, tegnap a debreceni és nagyváradai honvédek Hadházon lefolyó összpontosító gyakorlata alkalmából az ezredek és a gyakorlat felett szemlét tartott, honnan városunkon keresztül Budapestre visszautazott. A hadházi gyakorlatok szemlélőjéről jövet városunkban időzik még *Spieberg Mór* lovas altábornagy is. Továbbá lovassági szemlét tartott tegnap a honvéd lovasság fölött báró *Zech* lovassági felügyelő is, ki szintén még tegnap utazott el Debrecenből.

*** Van-e jó gyümölcs a világon?** Ezt a kérdést joggal felvetheti a debreceni ember, ha végig jár a piacokon és a gyümölcs árus kofák rőnda sátrai közt, állandóan és következetesen csakis éretlen elkényszeredet gyümölcsöt lát. Mi lehet annak az oka, hogy a debreceni piacra érett gyümölcs egyáltalán nem is került? Nehány nap óta ugyan a fanyar, férges és a széltől levert gyümölcsök fölé azt az írást biggyesztették, hogy befőzésre való, de ez sovány és sivár vigasztalás annak, a ki gyümölcsöt enni szeretne vagy a ki édes, zamatos ízt szeretne belőle főzni. A mi piaci nyomorúságaink egyáltalán alkalmasak a jogos felháborodásra. Méregdrága s a mellett ötödrendű rossz húst eszünk. Mészárosaink sok csontot adnak a rossz hús mellé s hetykén vágják oda, hogy csak tej kapható csont nélkül. És így minden téren megrövidül, kárt vall, bosszúságot nyel és oktalan sarcot fizet a debreceni fogasztó közönség. De minden piaci baj közt a legnevetesebb az, hogy Debrecenben csupa oly éretlen gyümölcsöt árulnak, mintha jó gyümölcs nem is teremne a világon.

*** Gazdáink a Székely-földön.** A debreceni gazdasági egyesület több tagja az egyesület kezdeményezésére és terve szerint a jövő hó folyamán tanulmányi kirándulásra a Székely földre megy. A kirándulók ezen utjukban Nagy-Szeben is meglátogatják. Érdekes, hogy a nagy-szebeni német nyelvű *Tageblatt* vasárnap e kirándulásról igen megleghangu vezércikket ír és a kirándulást olvasóinak érdeklődésébe és jóakarátába ajánlja. Nem lesz talán érdektelen megemlitenünk, hogy a nevezett lap Erdélyben a szászok leg-

komolyabb s legtekintélyesebb lapja. S ha már a szászok is ily melegen karolják fel a tanulmányozókat, úgy hisszük, hogy az már igen biztató jele is a kirándulás teljes sikerének.

*** Eljegyzés.** *Kovács Kálmán* városi jegyző tegnap eljegyezte *Acs Nagy Erzsike* urleányt, és *Nagy László* helybeli földbirtokos leányát.

*** Az ország nagybirtokosai.** Magyarországon a legnagyobb földbirtokos a magyar állam, melynek 2.816.418 kat. hold földje van. A magánbirtokosok sorrendje ez: herceg *Esterházy Miklós* 431,053, gr. *Schönborn Ervin* 216,021, *Frigyes főherceg* 157,741, gr. *Festetics Tasziló* 134,541 holddal. Az egyház birtokai közül legnagyobb a nagyváradai r. kat. püspöké: 189,933 hold. A hercegprimási uradalom 91,900, az egri kaptalan 91,702 hold, míg a kalocsai érseki uradalom csak 23,143 hold. A zsidók közül legtöbb földje van *Schossberger Zsigmond*nak 25,117 hold, utána *Popper Armin* következik 25,000 hold földdel. A városok birtokai közül legnagyobb Szabadka városé 166,070, Debrecené 99,618 Szegedé 72,472 hold.

*** Egymillió rózsá.** A st.-louis-i világiállításnak a legüdebb és legkedvesebb látóvalója egy csodálatosan gazdag és szép rózsakert lesz. Millió rózsá illatos áradata borítja el a mezőgazdasági kiállítás óriási palotája előtti térséget, ezerhatszáz lábnyi hosszúságban, amilyen hosszú ez a palota. Áprilisban Amerika legelső rózsatenyésztői és legkitünőbb kertészei ötvenezer rózsát ültettek el ezen a helyen, még pedig egy meghatározott minta szerint helyezve el a különböző színű rózsákat. — Eanél szebb szőnyege, természetesen, ha kivirul, senkinek sem lesz. Képvisele lesz a világ minden fajtájú rózsája, ritka, pompás fajok és ezek keresztesítésének nemes virágai. A kert körül egy hatalmas apparátus készítésén is dolgoznak, amely a virágokat a st.-louis-i kemény tél pusztításától megóvjá.

*** Halálozás.** *Adám János*, a debreceni máv. üzletvezetőség volt irnoka meghalt. Az elhunyt kitűnő énekese volt a debreceni dalárdának.

*** Megkerült hegedű.** Körülbelül egy éve annak, hogy *Siket Antal* zenésznek elveszett a hegedűje. Busult szegény cigány a hegedű után kegyetlenül, mert a hegedű még nagyapjáról maradt rá és nagyon szép hangja volt. A megsiratott hegedűt az éjjel véletlenül megtalálta *Siket* még pedig egyik kollegájánál *Erémias Béla* muzsikus cigánynál. — Rögtön szaladt rendőrről, ki mindhármukat — a két cigányt, meg a hegedűt — a központra kísérte. *Erémias* azt állította, hogy a hegedűt *Szabó Istvántól* vette. A vándor hegedűt addig is, míg *Szabót* kihallgatják, a rendőrségen őrzik.

*** Szerelmes kocsis.** Sajátságos módon akarta bizonyítani szíve nagy szerelmét *Szabó Ferenc* bérkocsis. *Szabó* gyengéd érzelmekkel viseltetett *Berki Róza* vendég-utcai lakos iránt, ez azonban kevésbé rajongott a kocsisért. Fájta ez szegény szerelmes *Szabónak* nagyon. Bánatában elhatározta, hogy öngyilkos lesz, előbb azonban hő szerelme tárgyát küldi a másvilágra. Levelet is írt a szende *Rózá*nak, melyben elmondja, hogy nem tud élni nélküle, így hát vele együtt akar meghalni. Tegnap este el is ment *Berki Róza* lakására kezében töltött pisztolylyal, azonban szerelmes szíve nem engedte, hogy szeretett *Rózájának* gyil-

kosa legyen. Habozását a leány felhasználta a menekülésre és a rendőrségre szaladt. Mire a rendőrrel visszatért, már akkor a plátói érzelmű fiakkeres nyomtalanul eltűnt. Most aztán keresik, hogy életveszélyes fenyegetéseért felelősségre vonják.

*** Halalozások.** Tegnap a következő halalozási bejelentések voltak az anyakönyvi hivatalban: *Abban István* ev. ref. 1 hónapos. *Halb Bálint* ev. ref. 16 éves, *Törő Mihály Sándor* ev. ref. 8 hón., *Tóth Juliánna* ev. ref. 12 é. *Tóth Gyula* ev. ref. 8 hónapos.

*** Halál helyett a börtönbe.** A szeghalmi rendőrség táviratban kérte rendőrségünket, hogy *Hegyessy József* 19 éves ifjút tartóztassa le, mivel dr. *Adler* szeghalmi ügyvédől 170 koronát ellopott és eltűnt. Szőcs biztos egy óra alatt megtalálta az ifjút *Kigyó-utca* 5. számú háznál, hol még debreceni diákkorában lakott. *Hegyessyt* a rendőrségen kivallatták, a lopást tagadja, sőt azt állította, hogy *Adler* ügyvédől, kinek irodájában dolgozott, táviratilag akart pénzt kérni. A távirat szövegét meg is találták nála, — azonkívül egy szép hangu levelet is, melyben *Kohn Irénke*, *Schwarz Regina* és *Kohn Etel* szeghalmi kisasszonyoktól bucsuzik. A levélben megköszöni a lányoknak hozzá való barátságukat és kéri őket, ne feledjék el soha. *Bocsássanak* meg neki a miért öngyilkos lett, de nem tehetett másként. Ezt az öngyilkosságot azonban a rendőrség természetesen megakadályozta és az életut, szerelmes fiatal ember mellé még egy embert záratott, nehogy addig, míg Szeghalomról további intézkedés jön, kárt tegyen magában. *Hegyessinél* 26 fillért találtak.

*** A szegény beteg gyermek fűrdőköltsége.** A jószívűeket megáldja az Isten. Sokakat meghatott a kis Szana Róza szánandó sorsa, a ki abban a korban, midőn más gyermek vigan játszik, ugrándozik, — súlyos betegség és teljes vagyontalanság kettős terhe alatt busan sápadtan, nyomorék lábbal lesi a jószívűek adakozásának eredményét, ettől várva, vajjon remélhet e gyógyulást szegény. Tegnap bájos csepp kis leányka jött be szerkesztőségünkbe, *Bárdos Dódika* a ki mélyen meghatott a szenvedő Szana Róza sorsa s a cseppség gyűjtést rendezett a szegény gyermek fűrdőköltségeire. Tegnap a következő újabb adományok gyűltek be hozzánk a szerencsétlen Szana Róza részére:

<i>Bárdos Dódika</i> gyűjtése	2 kor. 60 fillér.
<i>Dr. Kola Jánosné</i>	3 kor. —
<i>Góresi Kálmánné</i>	2 kor. —
<i>Pongrácz Elemérke</i>	2 kor. —
<i>Korábbi gyűjtésünk</i>	37 kor. —

Összesen: 46 kor. 60 fillér.

Kérjük a kegyes adakozókat, küldjék be a segítésre szánt összeget mielőbb, hogy a kis beteg elmehessen a Félix-fűrdőbe.

*** Lökötő cigányok.** A cigányok mostanában nagyon sokat beszélgetnek magokról. Tegnap *Tiszacségeről* kaptunk tudósítást, mely azt jelenti, hogy *Juhász Márton* ottani lakosnak három lovát a cigányok ellopták. A lökötő cigányokat keresik.

*** A Karikás élelapp** mai száma érdekes és változatos tartalommal jelent meg. Kapható minden donány-tözsdeben.

* **Olvadó közönségünk** szives figyelmét felhívjuk az Iparvállalati és Kereskedelmi Részvénytársaság alapítói által közzétett részvény aláírási felhívásra.

Az Arany Bika kávéházában ma este Magyar Testvérek zene-kara játszik.

A pápa halála.

XIII. Leó pápa halálával, egyéniségével foglalkozik az egész világ sajtója.

A magyar sajtóban is kivétel nélkül nemes hangon emlékeztek meg a nagy pápáról. Még a más vallásúak is méltatják rendkívüli egyéniségét, uralkodása sikereit.

Egyike a legérdekesebb cikkeknek a **Bartha Miklósé**, a ki — jóllehet protestáns — így ír a M—g-ban XIII. Leó pápáról:

Mindenki tudta, hogy ez a halál jön; de nem várta senki. Jól eső gondolat volt, hogy él valaki, aki jobb a többinél, jobb valamennyinél.

Ez a pápa olyan szelíd, olyan jó, olyan egyszerű és olyan nagy volt, hogy birneve tisztaságának nem tudott ártani sem az ellenség, sem a korszellem, sem a hosszas uralkodás.

A katolikus egyház egy valóban szentes atyát vesztett benne. A művelt emberiség a világtörténet egyik legnagyobb alakját gyászolja.

Testének, lelkének ereje, finomsága és energiája úgy harmonizált, mint egy halhatatlan zenemű. Egész lényé átlátszó volt, miként a napsugár és jótékony és meleg. Kitagadást, átkot nem hallottunk tőle. Hatalmának eszköze a szeretet volt.

Kedvenc szakmája volt a számtan és a fizika. Ehhez járult a hitnek fontossága és a bölcsességnek mélysége. Meg tudott mérni mindeneket. Könnyen eligazodott az emberi vonatkozásokban és a viszonyok tömkelegében.

Küzdő egyházat vett gondjaiba és tekintélyben megedzett egyház lett a hagyatéka. Az elveszített világi hatalmat nagy sikerrel helyettesítette magas erkölcsi hatalmával. Az egyház méltósága sohasem tűndöklött tisztább fényben. A hívők hitbuzgósága sohasem volt belső tartalomban gazdagabb.

Lelki fölényét senki meg nem közelítette.

Az erős Bismarck gyöngye volt vele szemben.

Nemzetközi befolyása nem volt kisebb, mint a szuronyokra támaszkodó nagyhatalmaknak.

Szellemi hódítása a legtávolabbi földrészekre terjedt ki se hódításnak értéke ma meg sem mérhető.

Isten bővön megáldotta őt a keresztény ember legszebb erényeivel. Gőg, fenhéjázás, erőszak, bosszu, kegyetlenség ismeretlen fogalmak voltak rá nézve. Ellenben jóság, szeretet, megbocsájtás,

egyszerűség, istenfélelem, igazságosság lakozott a kedélyében.

XIII. Leó pápa haláláról a következő újabb távirati híradások érkeztek hozzánk:

Róma, jul. 22. A Voce della Verita jelenti, hogy a pápa holttestének bebalzsamozásakor melkasában folyadékot találtak, mely a pleoritikus lefolyást bizonyítja. A jobb tüdő középső alsó lebenye el volt keményedve (hepatizatio). A bebalzsamozás után jegyzőkönyvet vettek fel, mely megerősíti a tüdőgyulladásnak az utána következett mellhártyagyulladásnak helyes diagnózisát.

Róma, jul. 22. A Voce della Verita jelentése szerint azon urna, melyben a pápa szíve van éjjeli fél 12 óráig a titkos anticamerában maradt, hol a nemes testőrök őrizték, majd msgr. Mazzolini és Angeli Szent Anasztázus templomának egy kápolnájába vitték. Ma az urnát a templomba viszik és az oltártól jobbra lévő boltozatban helyezik el.

Róma, jul. 22. A pápa holtteste fehér papi ruhában selyem köpenyvel bíbor gallérral és piros sarukkal a trónteremben van mennyezett alatt kiterítve, amelynek négy sarkán kandeláberek állanak. A díszségeket a nemes testőrség adja. A teremben kis oltár áll. Ma becsátják be a Szentszéknél akcreditált diplomáciai kart, a nemességet és az udvari méltóságokat a holttest megtekintésére.

Balaton-Füred, jul. 22. Vaszary Kólos bíbornok hercegprimás holnap csütörtökön érkezik Balaton-Füredről Budapestre. Kiséretében lesznek dr. Kohl-Medárd püspök, Andor György primási titkár és dr. Nemes Antal budavári apát plébános. A hercegprimás mint a Hírcsarnok írja innen utazik Rómába, hogy részt vegyen a konklávéban.

Budapest, jul. 22. A Magyar Távirati Iroda jelenti: A magyar kormány a pápa halála alkalmából a bíborosi testületnek a külügyminisztérium útján fejezte ki részvétét. Khuen-Hédervary gróf miniszterelnök a kormány nevében kondoleált Talliáni bíboros pronunciusnak.

TÁVIRATOK.

Öngyilkos zeneiskolai igazgató.

Szeged, jul. 22. Szögédi Endrét, a zeneiskola igazgatóját holtan találták szobájában. Gázzal megmérgezte magát. Öngyilkosságának oka ismeretlen. Szögédi ismert volt mint népdal zene szerző s mint a szegedi daloskör karnagya is. Népszerű, kedvelt ember volt, de az utóbbi időben már életkedvét veszítette s működésében is elernyed.

Az aninai bérharc.

Anina, jul. 22. Ez idő szerint már több mint 2000 gyármunkás állott bérharcba. Eisner Izsó temesvári iparfelügyelő ide érkezett, Fehértemplomról pedig újabb két század katonaság jött Aninára.

Jégverés a Vágvölgyében.

Turóc Szent Márton, jul. 22. Tegnapi Vágvölgyében erős zivatar volt, melyet

jégeső előzött meg. Zsolna határában néhány percig mogoró és dió nagyságú volt a jég.

Gyilkos katona.

Budapest, jul. 22. Nem is szerelemföltés már az, hanem vadszenvedély a bosszúval párosulva ami asszony gyilkosságra ragadtatta ma Prumer Sándort a budapesti 24-ik vadász zászlóalj katonáját. Prumer Sándor még 19 éves iparos segéd korában beleszeretett Barta Bélánéba, egy 36 éves csinos s az urától külön élő asszonyba, kinek most 16 éves Béla fia és 14 éves Mariska leánya egy gyárban dolgozik. A legényt később besorozták, de katona idejében is állítólag bizalmas életet élt a férjétől külön élő menyecskével. Mint katona Prumer szakaszvezető lett, — mikor egy ízben — Bartánét Ferenc utca 11. sz. alatti lakásán állítólagos hűtlenségeért tetteg és súlyosan bántalmazta. Az asszony Prumert a térparancsnokságnak feljelentette s Prumert katonáék lefokozták s 6 óra elzárták. Tegnapi börtönből kiszabadult emberen ugylátszik újból erőt vett a szenvedélyvel vegyes bosszu s három negyed 9 órakor elment az asszony Ferenc utca 11. sz. alatti lakására, hol ismét szerelmi vallomásokkal és követelésekkel állott elő az asszony azonban kerekén elutasította magától. Prumer ekkor elő rántotta szolgálati fegyverét s 5 halálos lövéssel agyonlőtte az asszonyt. Az esetnek állítólag egy szomszédasszony tanuja volt, de nem mert beléavatkozni a szomorú végű civódásba. Bartáné holttestét — ki 42 éves volt most — a törvényszéki orvostani intézetbe szállították a mentők, Prumert Nemesszéghy rendőrfogalmazó elfogatta s a IX. ker. kapitányságról a katonai őrzéssel a térparancsnoksághoz vitette. Prumer elfogatását és a gyilkosságot teljes közönyvel veszi.

Gabona tőzsde.

Budapest, július 22. Buzakinálat mérsékelt vételkedv gyöngye. Nyugodt irányzat mellett 18,000 métermázsra került forgalomba 5, közben 7 és fél fillérrel olcsóbb áron. Egyébb gabonanemek hágyadtak, rozs 5 fillérrel olcsóbb idő szép.

Buza októberre	7.17—18
„ novembere	0.00—00
Rozs október	6.17—18
„ októberre	5.33—34
Zab októberre	6.36—40
„ novembere	6.35—36
Tengeri 1904. májusra	6.35—36
Tengeri júliusra	4.98—99
Repce	11.30—40

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **Elítélt asszony.** A debreceni kir. törvényszék előtt súlyos testi sértés miatt állott tegnap Keserü Sándorné püspökladányi lakos, ki összeverte Varga Balázsét. A vádlott és a tanúk kihallgatása után a törvényszék ítélethozatalra vonult vissza. A törvényszék Keserü Sándornét súlyos testi sértésben vétkesnek mondotta ki és 14 napi fogházra s 20 korona pénzbüntetésre ítélte. Az ítéletet a vádlott megfeleltette.

Regénycsarnok.

A tejtetstvér.

Első rész.

(Folytatás.)

— Addig-addig tündött így — szóltanul, míg Gabriella, a ki fájo szívvel nézte a fiu merengő és unott arckifejezését, lemondó sohajtással úgy szolt: — Eredj fiám, neked levegőre és mgzgsra van szükséged: eredj; játszáskünn a kertben.

De a kert rózsái és bokrai nem szorakoztatták. Nem sikerült a megszelidítése sehogy sem. Ő, a ki azelőtt olyan zajos kedvű volt, most merev mozdulatságra kényszerítette önmagát és magorva némaságba zárkózott.

Villemier doktor első látogatása alkalmával elégedetlenül rázta e miatt fejét és azt mormogta magában: —

Korábban hozták haza ezt a kis penészvirágot, mint kellett volna.

Savinien nyole éves korához képest nagyon alacsony termetű volt. Noha fűgőbb volt a mókusnál véznának látszott és napbaránította arca olyan halvány volt, mintha a vérnek nem volna elég ereje, hogy felszökjék az orcáiba.

De a menyfi kívánni valót hagyott testi fejlődése, annyival koraérettebb volt a szelleme. Rendkívül gyors eszejárása, kitűnő emlékező tehetsége és élénk képzelete volt, úgy hogy mindent gyorsan megértett és felfogott.

Azok a fogalmak, a melyek egyszer bevésődtek az agyába, sajátságos eszmétársulás révén hamarosan átalakultak, izmosodtak és sokszorosodtak benne.

E mellett szenvedélyes természetű gyermek volt: rendszerint az első benyomás után indulva határozta el magát és önfejűségéből soha meg nem változtatta első elhatározását.

Azonkívül szeretett parancsolni, uralkodni, szerette magára vonni a közfigyelmet azt akarta, hogy ő legyen a központja annak a világnak, melyben élt. Ez a titkos ambíció még nem növelte a Malpertuis-kastély ellen táplált ellenszenvét a hol nagyravágyása semmikép se nyert kellő kielégítést. Joel nagyapó rendszeren lenéző hangon kölyköknek nevezte az unokáját és úgy bánt vele, mint számot nem tevő tényezővel.

Az apja pedig a látszat után ítélte és úgy beszélt mindig róla, mint olyan gyermekről, a kinek teljesen előlről kell kezdni a nevelését és nem igen titkolta azt a keserű csalódást, melyet fiának parasztos modora okozott apa szívének.

Az anyja szívesen tette volna őt a ház kényeztetett királyává, de nem volt benne kellő erély és ingatag egészsége nem engedte meg, hogy kizárólag ezzel a nagyigényű gyerekekkel foglalkozzék.

A magára hagyatott és elhanyagolt gyermek a nap javarészt azzal töltötte, hogy bebarangolta a kertet és siratta a bellefontainei boldog idöket. Bellefontaine a távolból úgy tűnt fel neki, mint az elvesztett paradicsom.

Honvagy fogta el valahányszor erre az erdőbe ékelt kis falura gondolt.

Időtöltésül légvárakat kezdett építeni és arról álmodozott egyre, hogyan tehetné lehetővé, hogy Vitalinet felkeresse.

Elég gyakran járta meg az utat Malpertuis meg Bellefontaine közt, hogy töviről hegyire ismerhesse.

(Folyt. köv.)

Magy. kir. államv. Üzletvezetőség
Szegeden.

2374—903. szám.

Pályázati hirdetés

A magy. kir. államvasutak alulirott üzletvezetősége nyilvános pályázat útján biztosítani kívánja a vonalain alkalmazot azon hivatalnok és hivatalnok gyakornokai részére szükséges egyenruha darabok készítését, kik a fennálló egyenruházati szabályzat értelmében szolgálatközben egyenruhát viselni tartoznak.

Az ezen hivatalnokok és hivatalnok gyakornokok által rendszerint viselendő egyenruha darabok következők:

1. Nyári zubbony.
2. Tavaszi és őszi zubbony.
3. Téli zubbony.
4. Nyári nadrág (sötét kékes, szürke vagy drapp színű posztóból.)
5. Tavaszi és őszi nadrág.
6. Téli nadrág,
7. Tavaszi és őszi felöltő.
8. Téli felöltő.
9. Nyári sapka.
10. Nyakra való.
11. Kesztyű.
12. Karkötő.

Az 1—8 tétel alatt felemlített ruha darabok készítéséhez megkívántató felső kelmék bármely hazai cég belföldi gyárából szerzendő be.

A 9—12 tétel alatt felsorolt ruházati cikkek, valamint az 1—8 tétel alatt felsorolt ruhák teljes elkészítéséhez a felső kelmén kívül még szükséges egyéb cikkek a szállító cég által jó minőségben bárhol beszerezhetők, azonban kikötetik hogy amennyiben ezen cikkek Magyarországon is gyártatnak, úgy első sorban a hazai gyártmányuak szerzendők be, illetve használandók.

Ezen ruhadarabok elkészítésére és szállítására vonatkozó részletes feltételek megszerezhetők az alulirott üzletvezetőségnél a hivatalos órák alatt, mely feltételek alulirottan az ajánlattal együtt következő felirattal ellátva:

At hlat a hivatalnoki egyenruha darabok elkészítése iránt 1903 évi aug. hó 22-én déli 12 óráig. Az alulirott üzletvezetőség általános osztályához (I.) benyújtandók vagy posta útján beküldendők, hová is bánatpénzképen mely esetleg ovadék gvanánt is fog szolgálni 400 korona készpénzben vagy állami letétekre

alkalmas értékpapirokban 1903 évi aug. 21-én déli 12 óráig beküldendő.

Az alulirott üzletvezetőség fenntartja magának a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok közül tekintet nélkül az ajánlott egység árakra szabadon választhasson és fogadhatson el.

A m. k. államvasutak üzletvezetősége
Szegeden.

Utánnyomás nem díjaztatik.

Csáthy Ferenc

— könyv-papir és zeneműkereskedő, —
Debrecen II. Egyháztér 2. sz. a nagytemplomnál, ajánlja a t. szülők és nemes tanuló ifjúság szives figyelmébe a nagy szünidőre

10000 kötetből álló

magyar és német kölcsönkönyvtárát.

— Bővebb felvilágosítást nyújt a kölcsönkönyvtárjegyzék. —

BIOSKOP

ÓRIÁSI KINEMATOGRAPH.

Debreczen — Vásártér.

A nagyhőség miatt mindennap
7 órakor kezdődik a műsor!

Mai műsor:

1. Bűvész barlang.
2. Pajkos gyerekek.
3. Ágyt II háboru.
4. Pokoli tánc.
5. Az ökrök usztatása.
6. Világhírű bűvész (színezett).
7. Majom emberek.
8. Ő Felsége találkozása a szíáni trónörökösseel.
9. A falragasztás tilos.
10. A rezervista sorsa.
11. A csőkönyös számár.
12. A habléány.
13. Az elveszett fiu, egyenlő a biblia mesével, 6 képben 200 méter hosszú.

A n. é. közönség szives pártfogását kéri:

Narten György.

A legjobb arc-
szépítő szer a

SERAIL-ARCZKENŐCS,

mely az arcot tisztítja, fehériti és bársony puhává teszi.

Minden ártalmas alkotórész nélkül!

Serail-szappan.

Kitűnő toillet szappanok a

Serail-puder. Kiváló finom arczpor háromszinben, fehér, rózsza és créme 1 doboz ára 1 korona.

Epe-szappan.

o kenőcs használatához o

Serail-szajviz. A legjobb szajviz.

Serail-crème. nappali használatra.

Főraktár: **Dr. Rothschnek V. Emil, Mihalovits Jenő, Tóth Béla, Füleky Pál, Muraközy László Balázs Ödön** gyógyszerész uraknál, valamint **Jósa és Jóna** urak drogueriájában.

Kapható továbbá a készítőnél: **ROZSNYAI MÁTYÁS** gyógyszerertárában

Aradon, szabadságtér, valamint minden más gyógyszerertárban.

Egy tégely ára
1 kor. 40 fillér

Egy kis tégely ára
70 fillér



Robitsi, Tempelforrás'

Errek vize étvágyat csinál
Emésztést elősegít,
gyomrot rendben tartja.

Mindenütt Robitsi „Tempel forrásvizet”
kérjünk!

Főraktár: Hoffmann Józsefnél,
Budapest, Bathory-u. 8

Thierry A. gyógyszerész, Csoda-Balzsama.



A legjobb házi gyógyszer étvágy zavaroknál, gyengeség, rossz
érzés ellen, enyhíti a köhögést, nyálkát feloldja, tisztítja. 12
kis vagy 6 kettős üvegben franko 4 korona: Kapható:

Thierry A. gyógyszerésznél.
Pregradabei Rohitsch—Sauerbrun.

— Valódi csakis a mellékelt jegy mellett. —
Utazásoknál ez a szer okvetlen szükséges.

Főraktár Budapestén TÖRÖK J. gyógyszerésznél, Zágrábban MITTELBACH
S. gyógyszerésznél, Bécsben. ERADY C. gyógyszerésznél. A.

Részvényaláírási felhívás!

Sokszor hallhatjuk azon jogos panaszt, hogy mezőgazdasági terményeink túlnyomó részét külföldi országok jól
jövédelmű gyárai dolgozzák fel.

Közludomásu, miszerint a gyár-ipar, a munka sokszorozza meg a nyers anyag értékét. — Virágzó gyár-
ipar azonban a tőke segítségével nélkül el nem képzelhető. Meg kell tehát e segítséget társulás útján teremteni és így
lehetővé tenni hasznos vállalkozások létesítését.

Ily gondolatok vezettek bennünket, midőn városunkban egy

„Iparvállalati és Kereskedelmi Részvénytársaság”

létesítésére vállalkoztunk.

Közel 20 év óta működik városunkban a Geréby-féle ecet-gyár, melyet a volt tulajdonos örökösei áruba
bocsátottak. Meggyőződésünk szerint e gyár kellő tőkével virágzóiparteleppé fejleszhető.

Magáévá tette tehát az alapítók értekezlete azon eszmét, hogy ezen gyárat megszerezze. Ez igen kedvező
feltételek mellett sikerült is. Deák Ferenc-utca 13. sz. alatti 354 □ öl kiterjedésű gyártelepet 60.000 korona, teljes
felszerelését pedig 20.000 korona, összesen 80.000 korona árért hajlandók az örökösök e társaságnak átengedi.

Programmunk további rövid ismertetése:

1. A vállalat tárgya:

Az említett ecetgyár teljes üzembe hozatala. A vállalat keretébe beilleszthető, kisebb befektetést igénylő,
nagyobb kockázattal nem járó iparágak létesítése, melyeknek termékei a napi fogyasztás tárgyát képezik.

2. A vállalat tartamát

50 évre tervezzük.

3. A részvénytőkét

2000 darab 100 koronás részvény alapján 200.000 korona képezné, mely ösz-
szegből egyelőre 150.000 korona tehát 75% lesz befizetendő a következő részletekben:

Minden részvény után

a) aláírásakor 10% azaz 10 korona
b) legkésőbb f. é. okt. 10-ig 20 „

c) legkésőbb f. é. dec. 1-ig 20 korona

d) „ f. é. dec. 31-ig 25 „

Az első és második részlet alapítótársunk a **Debreceni Ipar- és Kereskedelmi-Banknál**
vagy a következő debreceni pénzügyintézeteknél fizethetők be, ahol egyúttal a részvények is jegyezhetők, u. m.:

Alföldi Takarékpénztár Debrecenben, Debreceni Első Takarékpénztár, Közgazdasági-Bank R.-T. Debrecen-
ben, Takaré- és Hitelintézet Debrecenben, Debreceni Kölesönös Segélyző-Egylet m. sz., Korona Takaré- és Hitel-
szövetkezet, Polgári Takaré- és Segélyszövetkezet.

A befizetésekről kiállított „Ideiglenes elismervényeket” 1904 január 1-től kezdve a társaság Deák Ferenc-
utca 13. sz. alatti irodájában eredeti részvényekkel cseréli ki.

A további befizetések felől a közgyűlés intézkedik.

4. Aláírás zárideje

f. é. október 10.

Az alapítók fentartják maguknak a jogot, hogy a társaság első igazgatóságát 3 évi időtartamra kine-
vezik.

5. Tuljegyzés

esetén a fölöslegessé vált jegyzések tekintetében az alakuló közgyűlés intézkedik.

Ezek után ujjalag kiemeljük, hogy kizárólag a napi fogyasztásra alkalmas cikkek előállításával és árusi-
tásával kívánunk foglalkozni. Befektetésünk legjelentékenyebb részét ingatlankezezi, amely már fekvésénél fogva is
értékében csak növekedhet. S felemlítjük végül, hogy minden olyan újabb befektetéshez, mely 10.000 koronával na-
gyobb összeget igényel, esetről-esetre közgyűlési jóváhagyást kérünk.

Ezekben röviden megismertette a tervezetet, bizton reméljük, hogy a nagyérdemű közönséget sikerült vál-
latunk reális voltáról meggyőzni. Ez alapon teljes bizalommal kérjük fel a t. Czim nagybecsű támogatását, mi-
szerint bennünket részvények jegyzésével megtisztelni s vállalatunknak ösmerősei körében is propagandát csinálni ke-
gyeskedjék.

Debrecen, 1903. június hó 28-án.

Tisztelettel

az alapítók:

Dr. Balkányi Ede, Bárdos Géza, Berger Jenő, Bóni gyárt. és mezőgazd. r. t. Nyirbátor, dr. Brukner Ernő, Csanak,
József, Debreczeni Jenő, Gerébi Pál örökös társai nevében is, Geiger Simon, Hauer Bertalan Hochfelder Jakab
Kuszanyitzky Endre, dr. Kenézy Gyula, Kontsek Géza, Lovász János, Márk Endre, dr. Magoss György Muraközy
László, dr. Nyiri Ernő, Pálffy Gábor, Rankai Béla, Serli Gusztáv, Schwarcz Dávid Szávai Gyula, Ullrich, Jenő,
Üngváry József, Vadon Sándor, Weszter István, Debreceni Ipar-és Kereskedelmi Bank.

Debrecen, nyomtatott László József könyvnyomdájában.

Az első és második befizetéseket kérjük alapítótársunk a Debreceni Ipar- és Kereskedelmi Banknál eszközölni.

Az első és második befizetéseket kérjük alapítótársunk a Debreceni Ipar- és Kereskedelmi Banknál eszközölni.